

ทางออกของการทำงาน

อาจารย์ แดงโสภณ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

เมื่อต้องย้ายงานมาอยู่จิตเวชชุมชน รู้สึกคับข้องใจที่ต้องมีงานที่ไม่ค่อยถนัด ไม่เคยทำใจมาก่อนว่าจะมาอยู่ตรงนี้นั้นคือการออกนอกเยี่ยมบ้าน เยี่ยมชุมชน และการประสานงานกับศูนย์สาธารณสุขในพื้นที่ๆ ได้รับมอบหมาย มันเป็นงานที่ตอบข้อซักถามของผู้ปกครองและชุมชนที่ต้องการความช่วยเหลือ ต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในขณะนั้น โดยเฉพาะการเยี่ยมบ้านของผู้มารับบริการจากคลินิกพิเศษวัย 18 ปีเป็นเด็กโตที่จำหน่ายไปแล้วจาก สถาบันฯ พบว่าผู้ปกครองและเด็ก ส่วนใหญ่ติดที่จะมาสถาบันราชานุกูล ต้องการมารับบริการต่อเนื่อง เด็กไม่สามารถที่จะอยู่ในชุมชนได้ ไม่มีกลุ่มเพื่อนวัยใกล้เคียงกัน เป็นภาระของครอบครัวในการดูแลบิดา-มารดาต้องทำงาน บิดา-มารดาเริ่มมีอายุแล้ว การดูแล ลูกเริ่มเบื่อหน่าย ลูกมีปัญหาพฤติกรรมไม่เชื่อฟัง ไม่มีความรู้ในการจัดกิจกรรมให้เด็กเวลาอยู่บ้าน วิตกกังวลในพฤติกรรมลูกที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นหนุ่มสาวในสายตาของพ่อ-แม่ รวมทั้งลูกมีพฤติกรรมแปลกๆ ของลูก ทำให้มือใหม่หัดงานอย่างผู้เล่าต้องนำมาคิดและหาวิธีการในการให้คำตอบซึ่งต้องดู ความต้องการ และสภาพแวดล้อม ของครอบครัวเป็นหลัก เมื่อได้ข้อมูล ต้องนำมาคิดและออกแบบการดูแลร่วมกัน ทั้งหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เด็กของราชานุกูลด้วยวัยขนาดนี้เด็กลำบากจะเริ่มมีพฤติกรรมคล้ายผู้สูงอายุบ้างแล้ว เช่นต้องการเพื่อนคุย ต้องมีกิจกรรมให้ทำ ซึ่งเด็กส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพาผู้ดูแล ถ้าปล่อยไว้อาจมีปัญหาทางด้านจิตใจและเป็นภาระของพ่อ-แม่ เด็กต้องการสังคมและการดูแลจากสังคมใกล้บ้าน เราจะพาเด็กของเราไปที่ไหนดีที่จะผ่อนคลายภาระของครอบครัวในการดูแลและเด็กจะต้องมีกิจกรรมทำ ความคิดจึงเชื่อมโยงไปที่ ตัวเองว่าถ้าเราสูงอายุเราจะคืนกำไรให้สังคมอย่างไรบ้าง ทำไมพวกเราสูงอายุจึงชอบมีจิตอาสาในการบำเพ็ญประโยชน์ จึงพอสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุท่านต้องการความภาคภูมิใจ ต้องการถูกรับจากสังคม ต้องการสื่อสารให้เด็กรุ่นใหม่ ประสพการณ์ ที่ท่านเคยมีไปใช้ ฯลฯ ซึ่งท่านเหล่านี้จะมารวมตัวกันในชมรมผู้สูงอายุของแต่ละชุมชน ทำอย่างไรที่ผู้มารับบริการวัยเกิน 18ปีจะมีกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุได้ จึงนำเรื่องนี้ไปปรึกษา กับหัวหน้าพื้นที่ และพยาบาลเยี่ยมบ้านที่ศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 11

ในวิธี คิดที่เกิดขึ้น และเป็นการ ส่งต่อการดูแล ได้รับการตอบรับที่ดีว่าน่าจะเป็นไปได้และทางศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 11 จะช่วยหาชุมชนที่เข้มแข็งให้ ซึ่งไม่ไกลจากบ้าน ของเด็กในที่นี้เด็กของเราไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกของชมรมผู้ สูงอายุเนื่องจากอายุยังไม่ถึง แต่ขอเข้าไปร่วมกิจกรรมกับผู้สูงอายุ เป็นบางกิจกรรมที่เด็กสามารถทำได้ ส่วนเด็กบางคน ที่มีบ้านใกล้วัด หรือโรงเรียน ควรประสานให้ทำประโยชน์ ให้กับชุมชน โดยเฉพาะเด็กชายควรพาเข้าวัดช่วยงานวัดเช่น กวาดลานวัด พุดคุยกับพระเพื่อให้เกิด การเรียนรู้จากบุคคลนอกครอบครัว เกิดการ เลียนแบบ พฤติกรรมที่ดี เป็นการผ่อนคลายความวิตกกังวลของพ่อ – แม่ เมื่อได้แนวคิดจึงนำมาปรึกษาที่มงานเพื่อให้เกิดการต่อยอดการดูแลเด็กในชุมชน ได้นำวิธี คิดนี้พุดคุยกันในวันทีพบทวนการดูแลเด็กเป็นรายบุคคล ได้รับการตอบรับที่ดี ได้มีการติดต่อประสานงานไปยังศูนย์สามวัยซึ่งทางศูนย์สามวัยรับ การตอบรับเป็นอย่างดี โดยให้ตารางกิจกรรมมาและจะประสานผู้สูงวัยที่มาเข้าร่วมกิจกรรมภายในชุมชนให้รับทราบ

สิ่งที่ผู้เล่าได้รับในครั้งนี้คือภาคภูมิใจในตัวเองที่สามารถหาทางแก้ไขปัญหาการที่เกิดขึ้น จาก
ประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา การทำงานแต่ละที่ไม่เหมือนกันต้องพยายามหาให้ได้ว่า งานที่เราต้องทำคือ
งานอะไรเราจะทำอย่างไรเพื่อตบโจทย์ของงานที่ได้รับมอบหมายให้ได้ ทำแล้วมีความสุขหรือเปล่า

ขอไปตั้งหลักก่อน

อาจารย์ แดงโสภณ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

วันนั้นวันที่เท่าไรจำไม่ได้ เป็นวันที่ต้องออกไปปฏิบัติงานนอกสถานที่กับคณะทำงาน MCC ที่ศูนย์อพยพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิต เพื่อจัดกิจกรรมให้กับเด็กที่ศูนย์อพยพฯ ในใจคิดว่าดีจังเลยที่ได้ไปอีก จะได้ไปดูบรรยากาศที่น้ำท่วมถึงไหนแล้ว เหมือนข่าวที่นักข่าวช่อง 3 นายสรยุทธ นำเสนอหรือเปล่า เราไปกับทั้งหมดประมาณ 6-7คน มีคุณอารี เวชาคมเป็นหัวหน้าทีม มีสิ่งของเล่น สิ่งหนังสือนิทาน และของนำไปแจกเด็กมากมาย เมื่อเตรียมของเรียบร้อยเราทุกคนขึ้นรถประจำที่ ขณะรถขับออกไปจากสถาบันฯ ทุกคนมีเรื่องคุยกันมากมาย ต่างแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในศูนย์อพยพฯ ให้กันและกันฟัง ผู้เล่านั่งริมหน้าต่างด้านซ้ายมือ ดูบรรยากาศตามเส้นทางที่รถขับผ่าน มองเห็นน้ำที่ท่วมบริเวณถนน ท่วมหมู่บ้านที่รถขับผ่านมาแล้วพูดว่า “วันนี้ น้ำท่วมเพิ่มมากขึ้นกว่าทุกวัน” มีเสียงตอบว่า “ มันก็อย่างนี้แหละท่วมๆลดๆ แต่ละวันไม่เหมือนกัน ” เมื่อรถเริ่มเข้าประตูของมหาวิทยาลัยฯ เรามองเห็นรถตักดินตักดินมาทำเป็นเขื่อนดินกัน มีผู้คนมากมายนำถุงทรายมาช่วยกันวางบริเวณ ด้านในของรั้วมหาวิทยาลัยฯ บริเวณสนามหญ้าด้านในที่รถขับผ่าน ระดับน้ำมากขึ้นกว่าทุกวันที่เคยมา เมื่อรถถึงศูนย์อำนวยการอพยพฯ ทุกคนกระโดดจากรถเตรียมพร้อมในการทำงานเราทุกคนช่วยกันขนของที่อยู่ในกล่องไปยังลานกิจกรรมที่ทางศูนย์อพยพฯ จัดให้มีการจัดเตรียมงานให้เด็กๆเล่นเป็นมุมๆของแต่ละกิจกรรม มีการให้คำแนะนำคลายเครียดแก่ผู้อพยพที่มีภาวะเครียด วันนี้หัวหน้าทีมบอกเราว่าได้ป้ายมาติดเพิงทำเสร็จใหม่ เป็นป้ายชื่อของสถาบันราชานุกูล มี 2 แผ่น มีคนมาช่วยติดให้ บริเวณหน้ามุมกิจกรรม 1แผ่น เหลืออีก 1แผ่นยังหาที่ติดไม่ได้ จึงมีคนอาสาไปติดให้ที่ชั้น2 ด้วยเหตุผลที่บอกว่ามองดูแล้วสวยดี ถ้ามีนักข่าวมาจะได้เห็นชัดเจน ผู้มาร่วมงานก็เห็นชัดด้วยเวลาประมาณ 09.00น. เริ่มทำกิจกรรมกัน โดยมีพี่เลี้ยงที่เป็นอาสาสมัครเป็นผู้พาเด็กมาร่วมกิจกรรม ในมุมกิจกรรมของเรามีหลายหลากมาก มีมุมหนังสืออ่านเอง มุมเล่านิทาน มุมแปงปิ่น มุมเล่นของเล่นเพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ มุมประดิษฐ์ของ มุมของขวัญสำหรับแจกเด็กหลังทำกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว เหตุการณ์ผ่านไปนานเด็กๆและพวกเรากำลังสนุกสนานกับการทำงาน เวลาประมาณ 11.30น. มีอาสาสมัครมาบอกว่าให้เราเลิกทำกิจกรรมก่อน และหาทางออกจากศูนย์อพยพ ก่อนเที่ยง เนื่องจากทางผู้ใหญ่คาดคานว่าน้ำจะต้องท่วมที่ศูนย์อพยพนี้แน่นอนแต่ไม่รู้ว่าจะเวลาใด ขอให้ทางเราออกโดยด่วน เพื่อให้เราได้มีเวลาเก็บของและเตรียมตัว พวกเราถามต่อไปว่า “ถ้า น้ำท่วมศูนย์อพยพจริง แล้วพวกที่อพยพมาจะทำอย่างไร ” อาสาสมัครตอบว่า “ คงต้องคอยหาศูนย์อพยพใหม่ ทายอพยพแล้วแต่ใครต้องไปก่อน และถ้า น้ำท่วมมากต้องตัดไฟฟ้า ส่วนพวกอาสาสมัครคงต้องไปใช้ชีวิตที่นั่นจนกว่าน้ำจะลดลง ” เมื่ออาสาสมัครพูดจบเค้าก็เดินไปบอก พี่เลี้ยงที่ดูแลเด็ก พี่เลี้ยงบอกกับเด็กๆว่าได้เวลาที่เด็กจะต้องไปรับประทานอาหารกลางวันแล้ว ให้ออกมาจากมุมกิจกรรม ช่วงนั้นพวกเราบางคนเริ่มตกใจ(โดยเฉพาะผู้เล่า)สิ่งที่กลัวคือกลัวออกไม่ได้ ต่างคนต่างมองสบตา ขณะนั้นพวกเราบางคนแบ่งกันไปพักบ้าง เหลือไม่กี่คน เมื่อหันมามองสบตากัน ไม่มีคำตอบจากใครทั้งสิ้น ทุกคนต่างตรงไปที่ของที่วางอย่างกระจัดกระจายอยู่ แล้วช่วยกันเก็บของที่เด็กเล่น ลงใส่กล่องได้เรียบร้อยพร้อมออกเดินทางใช้เวลาไม่ถึง 5นาที่ ซึ่งขณะนั้นทางหัวหน้าทีมกำลังพูดคุยอยู่กับแพทย์ศูนย์บริการสาธารณสุขของ จังหวัดประทุมอยู่ หัวหน้าทีมหันกลับมา อีกครั้ง ด้วยสีหน้าที่ออกจะงังกับ พวกเราไม่ได้เพราะพวกเรา ทุกคนพร้อมเดินทาง โดยช่วยกันยกกล่องไปที่รถแบบม้วนเดียวจบ (ไม่เหมือนตอนที่มา ต้องเดินหลายเที่ยวกว่าของจะครบ) หัวหน้าทีมและพวกเรา มองกลับมาที่ลานกิจกรรมอีกครั้งพบแต่ความว่างเปล่า เมื่อขึ้นรถได้ขณะจะ

หาทางออกปรากฏว่าเรตติตมาก จิตใจตอนนี้ นจดจ่อกับระดับน้ำที่ขึ้นอย่างรวดเร็ว และเห็นได้ชัด เจน ผู้เล่ามองไปที่ศูนย์อพยพรู้สึกเสียดายที่ต้องจากไปเพราะคง ไม่มีโอกาสได้เข้ามาอีก รู้สึกชื่นชมและตื่นตากับทีมงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยและอาสาสมัคร ที่เสียสละอยู่ดูแลผู้อพยพต่อโดยไม่หวั่นกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นกว่ารถจะยุติเทิร์นกลับถนนวิภาวดีฯเข้าเพื่อจะกลับสถาบันฯใช้เวลาประมาณ45นาที ทุกคนไม่มีใครบ่นหิวทั้งที่เวลาเลยบ่ายโมงมานานแล้ว ต่างคนต่างเล่าว่าในภาวะวิกฤตนั้นตัวเองไปทำอะไรอยู่ที่ไหน ทุกคนที่เล่ามีแต่เรื่องขำๆ หัวเราะกันสนุกสนาน แต่เมื่อกลับมาเห็นของหายหมดตกใจ พวกที่เก็บของก็เล่าว่า หัวหน้ายังไม่ได้สิ่งอะไรเลยของเรียบร้อยหมดภายในพริบตาแล้วก็หัวเราะกันสนุกสนานที่สามารถเอาตัวรอดภายในระยะเวลารวดเร็ว แต่ก็ต้องเงยบลงเมื่อหัวหน้าที่ถามว่า “เก็บของเรียบร้อยแล้ว หมดหรือเปล่า” เก็บทุกคนพูดว่า “หมดค่ะ”

หัวหน้าพูดต่อ “ แล้วป้ายชื่อล ะเก็บหมดหรือเปล่า เพิ่งเข้ามา ได้ใช้งาน นี่เป็นงาน แรก ” ทุกคนเงยบ ช่วยกันนึก มีเสียงพูดเบาๆ ตอบว่า “แผ่นข้างบนลิ่ม ความรีบเก็บมาแผ่นเดียว อีกแผ่นมันอยู่สูงเลยลิ่ม ” มีเสียงพูดว่า “ปล่อยมันให้อยู่ไปก่อน น้ำลดแล้วค่อยมารับกลับ ”

“ ไม่ต้องเก็บหรอกเค้าจะได้รู้ว่าสถาบันราชานุกูลมา ” และอีกหลายความคิดที่คิดว่าเป็นวิธีคิดที่ดีที่สุดในเวลานั้น แต่ในใจผู้เล่าคิดว่า “ ฉันทขอไปตั้งหลักก่อน เพื่อให้จิตใจเข้มแข็งแล้วจะมาใหม่ ”

ทุกวันนี้ น้ำเลิกท่วมแล้วเราก้ ยังไม่ได้กลับเข้าไปที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเก็บป้ายที่เหลืออีกเลย จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้เล่ารู้สึกประทับใจว่าในภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นหรือกำลังจะเกิดการเอาตัวรอดของแต่ละคนขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เคยมีมา การทำงานเป็นทีมเป็นเรื่องสำคัญ เมื่อมองหน้าสบตาก้รู้ว่าควรทำอย่างไร ผู้เล่าจำภาพที่พวกเราทุกคนในเหตุการณ์นั้นช่วยกันเก็บของจนหมดภายในพริบตา เมื่อคิดถึงครั้งใดก็อดที่จะยิ้มในกิริยาของแต่ละคนในทีมงานไม่ได้

ครั้งหนึ่งในชีวิต

อาจารย์ แดงโสภณ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

เมื่อมองไปในอดีตคนทำงานทุกคนย่อมผ่าน ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมามากมาย แล้วแต่ใครจะจดจำเก็บไว้ในใจหรือนำมาพูดให้คนอื่นฟัง ผู้เล่าขอเล่าย้อนกลับไปในอดีต เมื่อประมาณ 20กว่าปีที่ผ่านมาผู้เล่าได้ไปขึ้นเวรที่โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง ชั้นที่ปฏิบัติงานอยู่ชั้น 7 เป็นชั้นที่ให้การดูแลผู้ป่วยเด็ก ห้องแต่ละห้องเป็นห้องเดี่ยว สดุดทางเดินของแต่ละปีกตึกจะมีหน้าต่าง ด้านนอกของหน้าต่างจะมีขอบ ยื่นออกไปกว้างประมาณ 1 เมตร ยาวประมาณ 2 เมตร ที่สามารถปีนหน้าต่างออกไปยืนได้ วันนั้นเป็นช่วงเวลาใกล้ค่ำ บรรยากาศขณะนั้นเด็กที่มาป่วยแต่ละห้องกำลังมีความสุขกับครอบครัว อยู่ๆก็มีเสียงดังเอะอะจากด้านล่างว่ามีคนจะโดดตึกที่ชั้น 7 ขอคนช่วยดูแล มีบรรดาไทยมุงเต็มไปหมดที่ด้านหน้าของโรงพยาบาล ภาพที่ทุกคนเห็นคือผู้หญิงวัยไม่เกิน 30ปี นุ่งยongๆบริเวณขอบตึกที่ยื่นออกไป มือทั้งสองข้าง กุมศีรษะร้องไห้เบาๆ ไม่พูดจา ผู้ตรวจการพยาบาลได้ขึ้นมาขอข้อมูลเกี่ยวกับหญิง ที่กำลังจะกระโดดตึก เป็นแม่เด็กที่มาดูแล ลูกที่มีอาการตัวเหลือง รับการรักษาด้วยการส่องไฟ แม่เฝ้าเด็กอยู่คนเดียวไม่มีญาติ สามีจะมาช่วงค่ำๆ ผู้ตรวจการเข้าไปใกล้บริเวณที่แม่เด็กนั่งอยู่เพื่อพูดคุยด้วย ได้รับคำตอบว่า “อย่าเข้ามาใกล้ถ้าเข้ามาจะกระโดดทันทีพร้อมทั้งทำท่าทางยื่นขึ้น ” ทุกคนตกใจ บรรดาไทยมุงเริ่มทยอยหายไป ผู้ตรวจการพยาบาลสั่งให้พยาบาลหัวหน้าเวรโทรฯติดต่อพ่อเด็กและแจ้งเรื่องให้รับทราบ การต่อลงเป็นไปตามสถานการณ์ที่เน้นให้แม่เด็กกลับเข้ามาในอาคารพ้นจากจุดเสี่ยง การต่อรองใช้เวลาเวลาประมาณ 20-30นาที ไม่เป็นผลสำเร็จ มีแต่เสียงร้องไห้ และเงียบ บางครั้งมีเสียงตอบว่า “ไม่ต้องมายุ่ง เรื่องของใครก็เรื่องของคนอื่นไม่เกี่ยวข้อง ” มีตำรวจ191 และตำรวจจากสถานีตำรวจพญาไท มาร่วมเจรจาด้วย เวลาผ่านไปเกือบ1ชั่วโมง แม่เด็กก็ยังไม่ยอมเข้ามา สามีมายังและพูดคุยด้วยแม่เด็กก็ไม่ยอมรับฟังและทำท่าจะกระโดด มีเสียงผู้หญิงหวีดร้องด้วยความกลัว จนสามีต้องหยุดพูดและนั่งลงอย่างอ่อนแรง ในขณะที่นั้นผู้เล่าเดินผ่านมาห้องใกล้ๆเห็นเหตุการณ์ยังไม่สงบและเวลาล่วงเลยมานานแล้ว จึงขออนุญาตที่หัวหน้าพยาบาลเจรจาบ้าง ผู้เล่ายังไม่ผ่านการอบรมแต่มีสัญชาติญาณของความเป็นแม่ จึงเริ่มต้นด้วยเรื่องของลูกก่อน

ผู้เล่าพูดว่า “คุณคะขณะนี้คุณไม่ใช่ตัวคนเดียว คุณมีลูกแล้ว ต้องคิดถึงลูกก่อนใคร ”

แม่เด็กพูดว่า “ เพราะคิดถึงลูกชิ ถึงต้องทนอยู่จนทุกวันนี้ ”

ผู้เล่าพูดว่า “ แล้วคุณคิดว่าถ้าคุณไม่อยู่แล้ว เค้าจะอยู่กับใครๆจะเลี้ยงดู ”

แม่เด็กพูดว่า “ รู้ได้อย่างไรว่าไม่มีใครดูแล ก็พ่อเค้ากับเมียใหม่ไง ให้มันดูแลกันไป ฉันไม่อยากอยู่แล้ว ”

ผู้เล่าพูดว่า “ แล้วคุณว่าเค้าสองคนจะดูแลลูกของคุณได้ดีเท่าคุณหรือ ใครจะรู้ใจเด็กได้ดีเท่ากับแม่ที่เลี้ยงอยู่ทุกวัน สัมผัสที่อบอุ่นที่มาจากใจ ” เสียงเงียบหายไปสักครู่ แล้วพูดต่อว่า “เด็กยังเล็กอยู่จำอะไรไม่ได้หรอกเดี๋ยวก็ลืม เหมือนพ่อมัน ”

ผู้เล่าพูดว่า “ คุณมีความรู้สึกอย่างไรกับการที่ตั้งท้องมา 9เดือน มีลูกอยู่กับคุณมาตลอดเวลา ลูกก็มีความรู้สึกและผูกพันกับคุณ ฉะนั้นไม่ว่าใครจะมาดูแลหรือเลี้ยงดูอย่างไร ความผูกพันก็ไม่เท่ากับคนที่ ตั้งท้องมา มันเป็นเรื่องของสายเลือด ความผูกพัน ความรู้สึกที่บอกใครไม่ได้ ” แม่เด็กเงียบ ทุกคนเงียบ มันเป็นความรู้สึก

ที่ผู้เล่ารู้สึกกดดันมาก แต่ก็พยายามพูดต่อว่า “ ตอนนี้ลูกคุณกำลังหิวนม ใครอุ้มก็ไม่เอา ลูกต้องการสัมผัสที่อบอุ่นและไวใจได้ ” แม่เด็กพูดว่า “ ให้มันร้องไป ให้พ่อมันจัดการ มันจะได้รู้ว่าเลี้ยงลูกลำบากอย่างไรบ้าง เวลากินก็ไม่ได้กินต้องอดทนทุกอย่าง มันเอาแต่เกี่ยวกับผู้หญิงอื่น ”

ผู้เล่าพูดว่า “ ค่ะเราเข้าใจความรู้สึกของคุณที่ต้องอยู่ในภาวะนี้ แต่ขณะนี้ลูกกำลังหิวนมมาก ต้องการนมจากอกแม่และสัมผัสที่อบอุ่นจากแม่ คุณควรมาหาลูกอุ้มลูก ให้ลูกดูดนมก่อน ” แม่เด็กเจียบ ผู้เล่าพูดว่า “ ความเป็นสามี – ภรรยาฉันเมื่อมีปัญหา ต่างก็เลิกกันไป ต่างคนต่างไป แต่ความเป็นแม่ของลูกไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ ตลอดชีวิต นี้คุณๆไม่สามารถที่ จะทิ้งตำแหน่งนี้ หรือ มีใครมา แย่งตำแหน่งนี้ได้ มันเป็นเรื่องของความผูกพัน ความเอื้ออาทร เป็นเรื่องของสายเลือดและความละเอียดอ่อน ที่ไม่สามารถประเมินค่าได้ ” เสียงพูดหายไปชั่วคราว มีเสียงตอบมาว่า “ ขอเข้าไปหาลูก แต่ขอสัญญา 3 ข้อ ”

ผู้เล่าพูดว่า “ สัญญา 3 ข้อคืออะไรบ้าง ”

แม่เด็กพูดว่า “ 1. ไม่ให้สามีอยู่บริเวณนี้ ไม่ต้องการเห็นหน้า

2. ไม่ให้นักข่าวมาถ่ายรูป

3. ขออยู่กับลูกสองคนในห้อง ”

ผู้เล่าพูดว่า “ ค่ะเรารับข้อเสนอของคุณและขอเคลียร์บริเวณก่อน แต่คุณต้องเข้ามาอยู่ใกล้กำแพงตึกก่อน ไม่ให้ออกไปยืนที่ขอบด้านนอก ” แม่เด็กยอมปฏิบัติตามโดยดี สถานการณ์ด้านนอกเริ่มคลี่คลาย ทุกคนเริ่มที่ไม่เกี่ยวข้องเริ่ม สลายตัว ที่ผู้ตรวจการช่วยมาดูแลเรื่องพื้นที่ ให้ ผู้เล่าพูดว่า “ ทุกอย่างเป็นไปตามที่คุณแม่ต้องการ ขออนุญาตนำเก้าอี้ไปวางที่หน้าต่างเพื่อคุณสามารถป็น เข้ามาได้สะดวกขึ้น ” แม่เด็กอนุญาต ผู้เล่าวางเก้าอี้ลงแล้วยื่นผ้าผืนใหญ่ให้เพื่อให้แม่เด็กใช้ปิดหน้าแม่เด็กรับไว้แล้วจับมือผู้เล่าตลอดเส้นทางจนเข้าห้อง เมื่ออยู่ในห้องเราสองคนไม่พูดอะไรกัน แม่เด็กให้นมลูก ผู้เล่ามองไปที่เด็กที่กำลังดูดนมจากอกแม่ด้วยความหิวกระหาย ผู้เล่าปล่อยให้เด็กอยู่กับแม่ตามลำพัง

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ผู้เล่ามีความรู้สึกที่ ความรักของแม่ที่มีต่อ ลูกนั้นยิ่งใหญ่และเป็นรักที่บริสุทธิ์ ตำแหน่งจะใหญ่อย่างไรเมื่อได้มาครอบครองถึงวาระทุกคนก็ต้องลงจากตำแหน่ง แต่ ตำแหน่งของความเป็นแม่เป็นลูกไม่มีใคร สามารถมาแย่งชิง นี้ได้ผู้ครอบครองตำแหน่งนี้ไม่สามารถจะลงจากตำแหน่งนี้ได้กว่าชีวิตจะหาไม่

สายด่วนสุขภาพจิต 1323

อาจารย์ แดงโสภณ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

วันนี้เป็นวันที่รู้สึกว่สุขภาพจิตใจไม่ค่อยพร้อมที่จะ ให้บริการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ เท่าที่ควร แต่ด้วยภาระและหน้าที่ ๆ ต้องทำถ้าไม่ได้ทำเหมือนขาดอะไรไปหนึ่งอย่าง ในชีวิตประจำวัน มีสายที่ต้องให้คำปรึกษา สายרבבבבมากมาย สายที่น่าเบื่อที่สุดคือสายเรื่องเพศที่ปลายสายมักใช้คำพูดไม่สุภาพเป็นแบบ ภาษาไทยโบราณล้าวนๆ จนถึงเวลาประมาณสองทุ่มกว่าๆ ปลายสายเป็นเสียงผู้หญิงโทรเข้ามาพร้อมพูดว่า “ พี่ช่วยพูดกับพ่อ- แม่หนูหน่อย เป็นอะไรไม่รู้ไม่เข้าใจลูก ชอบบ้งคับลูก ” ปลายสายเปลี่ยนเสียงเป็นเสียง ผู้ใหญ่และบอกว่าเป็นแม่ของเด็ก ขณะนี้ในครอบครัวมีปัญหาแล้วจะโทรฯมาหาใหม่ เมื่อปลายทางวางสายผู้ รับสายรู้สึกงงมาก จนเวลาล่วงเลยไปปรับสายอื่นไปเรื่อยๆ จนเวลาประมาณเกือบสี่ทุ่ม รับสายปลายทางเป็น เสียงผู้หญิงพูดว่า “ จำได้หรือเปล่า เมื่อตอนเย็นที่โทรฯมามีปัญหาคับลูก ขอให้พูดคุยกับพ่อของเด็กก่อน ” ปลายสายเปลี่ยนเสียงผู้ชาย พูดว่า “ผมและภรรยาเป็นข้าราชการบำนาญ ขณะนี้อายุ 60กว่าแล้ว มีลูกสาว คนเดียวอายุ 20ปีเป็นลูกหลง ลูกเรียนที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เริ่มคบกับเพื่อนชายรุ่นพี่ แรกๆ ก็ดีไม่มีปัญหา ลูกสาวพาเพื่อนมาที่บ้านและอยู่ในสายตาดิ คบกันได้ 6 เดือน ฝ่ายชายขอเลิกโดยไม่มีเหตุผล ทำให้ลูกสาว เสียใจมาก พยายามง้อ และหาสาเหตุ ลูกสาวทำใจไม่ได้ วันๆหมกอยู่แต่ในห้อง ไม่พูดกับใคร ไม่ยอมไป เรียน รู้สึกหนักใจมาก สงสารภรรยาที่ต้องคอยดู แลไม่ได้หลับไม่ได้นอน กลัวลูกสาวคิดมากทำร้ายตัวเอง ภรรยาเมื่อโรคประจำตัวด้วยกังวลว่าจะป่วย ”

Co “จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ได้พูดคุยกับลูกสาว หรือแก้ไขปัญหายังไร”

Cl “พูดแล้วพูดทุกอย่างแล้ว แต่ลูกไม่ดีขึ้น ต้องการให้พ่อไปช่วยพูดให้ แต่ฉันไม่ใช่เรื่องที่ผมและภรรยา ต้องทำ จึงทำให้ลูกไว้วายว่าพ่อ – แม่ไม่รัก ลูกสาวจึงโทรฯ มาที่1323 เพื่อให้พูดกับพ่อ – แม่ ผมไม่คิดว่า เท่าที่เลี้ยงลูกมาลูกจะรักคนอื่นมากกว่าพ่อ- แม่ รู้สึกเศร้าและเสียใจมาก”

Co “จากเหตุการณ์เกิดขึ้น เราไม่สามารถจะโทษใครได้ แต่เมื่อมันเกิดขึ้นต้องช่วยกันแก้ไข เท่าที่เลี้ยงลูกมา เวลามีปัญหาคับลูก ใช้วิธีการแก้ไขอย่างไร”

Cl “ส่วนใหญ่ผมจะตามใจเนื่องจากผมมีลูกสาวคนเดียวเป็นลูกหลง ลูกต้องการอะไรผมให้ได้หมด ลูกไม่เคย พบความผิดหวัง ลูกชายผม2คนไม่มีปัญหาแบบนี้ ทำให้ผมคิดว่าผมเลี้ยงลูกมาผิด ในอดีตผม เป็นนายตำรวจ ไม่ค่อยมีเวลาให้ลูก แต่ตอนนี้ปลดเกษียณแล้ว ลูกบ้งคับให้ผมและภรรยาไปพูดกับผู้ชาย ผมจะไปพูดกับผู้ชาย ได้อย่างไรว่าอย่าทิ้งลูกผม ถึงผมพูดคำก็คงไม่มาเพราะลูกสาวผมค่อนข้างเอาแต่ใจ ผมรู้สึกหมดหนทาง”

Co “เท่าที่พูดมามันเป็นอดีตที่คอยเตือนใจเรา แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นควรพูดคุยกันภายในครอบครัวด้วยเหตุผล ขอพูดสายกับน้องเพื่อให้น้องได้ระบายความรู้สึก ขอให้คุณพ่อให้น้องมารับสาย”

Co “สวัสดิ์คะ พี่เป็นพี่ที่รับสายน้องที่น้องโทรฯมาเมื่อตอนเย็น แต่เรายังไม่มีโอกาสได้พูดคุยกัน ตอนนี้หนู รู้สึกอย่างไรกับปัญหาที่เกิดขึ้น”

Cl “ไม่อยากอยู่ พ่อ-แม่ไม่รักลูก คบกับแฟนๆบอกเลิก โดยไม่มีเหตุผล” ปลายทางเงียบเสียงหายไป

Co “ถ้าแฟนบอกเหตุผลแล้ว หนูคิดว่าหนูรับได้หรือเปล่ากับเหตุผลที่ต้องการ ” ปลายทางเงียบเสียงหายไป ไม่ได้ตอบ

Co “เรามาช่วยกันคิด ช่วยกันทบทวนปัญหาที่เกิดขึ้น มันไม่มีใครผิด ไม่ใครถูกแต่มันขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละคนในขณะนั้นและเหตุการณ์นั้น ลองทบทวนตัวเองและความต้องการของตัวเองว่าในชีวิตเราต้องการอะไรเท่าที่ผ่านมาเพื่อนชายเป็นคนอย่างไร แล้วค่อยๆมองในมุมกลับกัน ว่ารับได้หรือเปล่าถ้าเราเป็นเค้า ” ปลายทางเงียบเสียงหายไป ไม่ได้ตอบ Co ปล่อยเวลาให้ Cl เงียบประมาณ2-3 นาที

Co “ เรามาลองนึกกันดูว่าขณะนี้เรามีอารมณ์นี้เพราะเรารู้สึกว่าเราเป็นผู้แพ้ที่ถูกปฏิเสธ ที่ ถูกบอกเลิกก่อน เราเป็นผู้แพ้ เมื่อเราคิดอย่างนี้..... ทำให้เราต้องการเป็นผู้ชนะ .....ซึ่งเราทุกคนต้องการเป็นผู้ชนะ แต่ในทางกลับกันถ้าหนูบอกเลิกเค้าก่อน หนูจะรู้สึกอย่างไร ค่อย ๆคิด เพราะทุกปัญหามีทางออกที่ดี ” ปลายทางเงียบเสียงหายไปไม่ได้ตอบ Co ปล่อยเวลาให้ Cl เงียบประมาณ2-3 นาที

Co “จากเหตุผลที่พูดให้ฟัง หนูมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง พอที่จะได้วิธีคิดหรือหาเหตุผลเจอหรือยัง ”

Cl “ถ้าเราคิดว่าเราเป็นผู้ชนะเราจะภูมิใจ อย่างน้อยเราก็ชนะใจตัวเอง”

Co “ ใช่มั้ย.....นอกจากภูมิใจแล้ว ยังให้อะไรเราอีกมากมาย เช่นประสบการณ์ชีวิต ออกหักดีกว่ารักไม่เป็น ถ้าเราแพ้เราจะรู้สึกท้อแท้กับชีวิต อาจทำให้เรามีอาการเจ็บป่วยทางกาย พ่อ – แม่และคนในครอบครัวที่เรา รัก ทุกคนก็จะทุกข์ไปกับเราด้วย เพราะทุกคนเป็นห่วงเรา ลองเปรียบเทียบความรักของพ่อ -แม่กับเพื่อนชายว่า ใครรักเรามากกว่ากัน ถึงจะเป็นความรักคนละแบบ แต่แค่เริ่มต้นเราก็อทุกข์แล้ว ”

Cl “ แล้วจะให้ทำอย่างไร ”

Co “ หนูฟังแล้วต้องถามตัวเองว่าจะทำอย่างไร พอมองเห็นช่องทางที่จะเริ่มต้นใหม่หรือไม่ ถ้าเราลองปรับ วิธีคิด จะทำให้ชีวิตเราเปลี่ยนไป หรือใช้วิธีคิดว่า ลืมความหลังแล้วตั้งต้นใหม่ ”

Cl “ ฟังแล้ว พอมองเห็นช่องทางบ้าง แต่คิดว่าต้องใช้เวลาในการทำใจ มากๆๆ กลัวไปไม่รอดเพราะเห็นกันเกือบทุกวัน ”

Co “ ค่อยๆคิดค่อยๆปรับ แค่หนูมีวิธีคิดใหม่ เกิดขึ้นสิ่งดีก็จะมี ถ้าไม่สบายใจทำใจไม่ได้ก็ระบายความในใจให้สาย1323ช่วยเหลือ เราพร้อมจะรับฟังความคับข้องใจของหนู ”

Cl “ขอนำคำแนะนำไปทดลองทำก่อน แล้วจะโทรมาแจ้งว่าผลเป็นอย่างไร ขอขอบคุณที่ช่วยเหลือ “แล้ว ปลายทางก็วางสาย

เมื่อปลายทางวางสาย ความรู้สึกภูมิใจที่ให้คำปรึกษาในวัน นี้มีประโยชน์ต่อครอบครัวๆหนึ่งที่ พ่อ-แม่-ลูกเริ่มกลับมาวิธีคิดที่ดีต่อกัน ถึงแม้จะต้องใช้เวลาในระยะหนึ่งก็ตาม เพราะปัญหาชีวิตไม่ใช่สวิตช์ไฟฟ้าเมื่อโดนปิดแล้วไฟดับทันที

เหตุการณ์นี้ทำให้ผู้เล่าได้ข้อคิดในเรื่องใช้ชีวิตใน ครอบครัวที่ต้องอาศัยความเข้าใจ ความ
ประนีประนอม การให้อภัยซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการเลี้ยงดูในวัยเด็กเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ขอขอบคุณกรม
สุขภาพจิตที่เปิดสาย1323 ให้เป็นที่พึ่งของคนที่มีความทุกข์มีทางออกที่ดี

จิตเวชชุมชน

อาจารย์ แดงโสภณ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

เมื่อต้องถูกให้เปลี่ยนที่ทำงานอดใจหายไม่ได้ (ถึงแม้จะอยู่ในสถานที่เดียวกันก็เถอะ) เนื่องจากเป็นงานที่เราารู้สึกว่าเป็นงานที่เราไม่คุ้นเคย (ไม่ชอบตั้งแต่สมัยที่เรียน) รู้สึกใจหายและเศร้าเล็กน้อย มีความกังวลเกิดขึ้นจนต้องโทรหาเพื่อนรุ่นพี่ที่ทำงานด้านนี้ที่บอกให้สู้ๆ เราคิดว่าสู้อะไรเอาอะไรไปสู้ไม่มีความรู้แต่ใจที่ดีก็บอกก็ ต้องทำได้ ต้องอดทน ทุกปัญหามีทางออกที่ดี เราเป็นพยาบาลที่ให้การรักษาปัญหาสุขภาพจิตแต่พอปัญหาเกิดขึ้นกับเราเองทำไมเราไม่มองปัญหาในด้านบวก งานที่รับหน้าที่ใหม่เป็นงาน ที่ทำในเชิงรุกที่ต้องทำกับครอบครัว ชุมชนและเครือข่ายที่รับผิดชอบ

การออกเยี่ยมบ้านแต่ละครั้ง ต้องเตรียมข้อมูลทุกอย่างให้เรียบร้อย เช่นการขออนุญาต การแจ้งความประสงค์ของการเยี่ยม ข้อมูลของเด็กและครอบครัว รวมทั้งการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครั้งแรกของการออกเยี่ยมเดินทางไปกับหัวหน้างาน การหาชุมชนที่ไปเยี่ยมหากลำบากมีการหลงทางเล็กน้อยแต่ก็ไม่หมดความพยายามจนพบชุมชนที่ต้องการซ่อนอยู่หลังหมู่บ้านใหญ่ที่ไม่น่าจะเป็นสถานที่ที่มีผู้คนอาศัยอยู่หลายครัวเรือน เมื่อเริ่มเข้าชุมชนเป็นซอยเล็กๆกว้างประมาณ 1 เมตรที่เวลาเดินสวนกันถ้าไม่หลบกันต้องชนกันแน่ ภายในชุมชนมีร้านขายอาหารตามสั่ง มีร้านขายของชำเล็กๆ มีคนนั่งคุยกันประมาณ 4-5คน พอเราสองคนก้าวเข้าสู่ชุมชนทุกสายตาก็กำลังคุยกันมองเราเป็นจุดเดียวกัน ด้วยสัญชาตญาณเราสองคนยิ้ม ส่งสายตาคู่ที่ต้องใส่แวตาคู่แห่งมิตรภาพเข้าไปก้มศีรษะพร้อมกับพูดขออนุญาตเข้าชุมชนเพื่อมาพบเด็กพิเศษที่อยู่ที่นี่ เมื่อบอกชื่อแม่เด็กและชื่อเด็กทุกคนร้องออกมาว่า”อ้อ .....เดินตรงไปเห็นทางแยกข้างหน้าเลี้ยวซ้ายบ้านที่ประตูรั้วไม้สีกุญแจคล้องไว้ ” เราสองคนก้มศีรษะกล่าวขอบคุณแล้ว เดินตามที่ได้รับคำแนะนำ เมื่อถึงบ้านเด็กพบแม่เด็กรอเราอยู่แล้ว เราขอโทษที่มาช้าเนื่องจากหลงทาง ภาพข้างหน้าที่เห็นภาพเด็กหญิงที่กำลังเติบโตเป็นสาว มารดากำลังแต่งตัวให้เพราะเพิ่งอาบน้ำเสร็จ เมื่อมารดาแต่งตัวเสร็จก็ยื่นหวีให้เด็กๆถือหวีไว้ยิ้มอย่างอารมณ์ดี สอบถามเรื่องการฝึกเด็กให้ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันมารดาบอกว่าช่วงนี้มารดาทำให้เองหมดเนื่องจากมีเวลาน้อยต้องรีบออกไปทำงานตั้งแต่เช้าเพื่อไปส่งนมและขายที่หน้าโรงเรียน เมื่อโรงเรียนเข้าแล้วก็เดินขายและส่งตามซอยที่มีลูกค้า จะกลับบ้านอีกครั้งคือเวลา 11.00น.เพื่อมาอาบน้ำ/หาอาหารกลางวันและ ดูแลการรับประทานยา หลังอาหาร ช่วงกลางวัน ที่มารดาต้องไปทำงาน จะฝากลูกไว้กับยายให้ช่วยดูแลเรื่องอาหารมื้อเช้า เด็กก็จะอยู่ในบ้านเปิดเพลงให้ฟัง เด็กก็จะอยู่ได้ไม่ไปไหน สอบถามการรับประทานยาหลังอาหารและอาการข้างเคียงของยา มารดาปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องเด็กไม่มีอาการข้างเคียงของยา ชมเซยและให้กำลังใจ มารดาในการดูแลเด็ก สอบถามการทำงานมารดาแจ้งว่าต้องทำงานคนเดียวเหนื่อยมากบิดาเด็กต้องโทษ ทำร้ายร่างกายคนในชุมชนตาย สิ่งที่ต้องการขณะนี้คือต้องการให้ลูกได้มี ที่พักพิงจะได้ทำงานได้เต็มที่ สอบถามความปลอดภัยของเด็กและสภาพแวดล้อมมารดาแจ้งว่าไม่น่าจะมีอะไรเนื่องจากอยู่มานานแล้ว และมียายคอยดูแล เมื่อออกมาจากบ้านเด็ก มีความรู้สึกที่ไม่ค่อยสบายใจ เดินออกมาจากบ้านเราสองคนเห็นมีคนนั่งคุยกัน จึงกล่าวทักทายขอฝากการดูแลเด็ก และความปลอดภัยไว้กับชุมชนเวลาที่แม่เด็กไม่อยู่ขณะนั้น มีอาสาสมัครหมู่บ้านรวมอยู่ด้วย ความรู้สึกของการออก เยี่ยมบ้านครั้งนี้ไม่ค่อยสบายใจ ใจที่ไม่เป็นสุขที่ชอบนำสิ่งที่เกิดขึ้นมาคิดแทนคนอื่น จนเมื่อนำข้อมูลและความต้องการของมารดาเด็กไปประสานกับศูนย์สาธารณสุข ที่รับผิดชอบโดยตรงและไปเยี่ยมบ้านด้วยกัน เมื่อเข้าไปพบว่าพยาบาลเยี่ยมบ้านศูนย์ฯรู้จักชุมชนนี้เป็นอย่างดี

โดยเฉพาะอาสาสมัครหมู่บ้านเดินตามไปเยี่ยมเด็กด้วยกันกับเรา เมื่อเข้าไปในบ้านพบเด็กอยู่กับพี่ชายสองคนในห้องกำลังดูโทรทัศน์ สอบถามได้ความว่าพี่ชายตกงานมา อาศัยอยู่กับมารดาและช่วยดูแลน้อง ถ้ามหายายทราบว่าวันนี้ยายออกไปข้างนอกเพื่อไปขอรานแห้วห้างโลตัสใกล้บ้านซึ่งทำให้มีรายได้ดี วันนี้เราต้องนั่งรอมารดาเด็กนานมาก เมื่อมารดาเด็กมาถึงกำลังพูดคุยเรื่องปัญหาของเด็กและความต้องการของมารดาเด็ก มีหญิงสาวเดินเข้ามาในบ้านมือถือหนังสือเล่มเล็กๆ มารดาเด็กตะโกนไล่หญิงสาวให้ออกไปจากบ้านพร้อมพูดว่า “พวกมึงอย่ามายุ่งกันในบ้านกู อย่ามาหาความเดือดร้อนให้กู ” หญิงสาวไม่สนใจเดินขึ้นไปข้างบนแล้วตะโกนมาว่า “ กูเอาหนังสือมาคืน กูไม่ยอมมาหอรอกลูกมึงเรียกกูมาเอง ” เสียงลูกชายตะโกนมาว่า “ แม่เงียบไปเลยไม่ต้องพูด ” มารดาเด็กพูดว่า “ มึงทั้งคู่ไม่ต้องมายุ่งกันในบ้านกูจะเรียกตำรวจมาจับ ” มีเสียงตอบกลับมาว่า “ เตี่ยกูกลับเอง ” ขณะที่แม่/ลูกส่งเสียงกันเราทุกคนเงียบกริบได้แต่มองตากันไปมา มารดาเด็กหันมาพูดกับเราว่า “ มันมาพียากันห้ามแล้วไม่ฟัง ตกงานไม่หางาน ทำๆให้มีภาระเพิ่ม ” พูดแล้วก็พาลูกสาวไปอาบน้ำ อาสาสมัครฯเล่าให้ฟังว่าเมื่อวันก่อนตำรวจมาจับคนที่เพิ่งมาอยู่ในชุมชนเนื่องจากมีเด็กอายุประมาณ 9ปีกำลังจะถูกข่มขืนพอดีคนในหมู่บ้านเห็น ที่ชุมชนนี้มีประวัติบ่อยต้องช่วยกันดูแลแต่บางครั้งไม่ทัน ทีมของเราต้องปรึกษาเรื่องที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าที่ขณะนี้ก็ต้องพูดคุยกับมารดาเด็กเรื่องการทำหมันให้เด็ก เราช่วยกันให้ข้อมูลมารดาเด็กเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้นและข้อมูลการทำหมันและการดูแลหลังทำหมัน มารดาเด็กไม่ตกลงเมื่อถามถึงสาเหตุคือมารดาขาดรายได้/ไม่มีใครช่วยดูแลต้องปรึกษาพ่อเด็กก่อน พยาบาลเยี่ยมบ้านของคุณย์แจ้งว่าเรื่องรายได้ที่ขาดไปจะปรึกษานักสังคมสงเคราะห์ ให้ช่วยหารายได้ให้ /ติดต่อโรงพยาบาล และประสานแพทย์ให้ในการรักษาส่วน เรื่องแห่งพักพิงของเด็กรอคำตอบจากบ้านสงเคราะห์ ที่จังหวัดสมุทรปราการโทรฯมา มารดาเด็กพูดอย่างเดียวว่าต้องปรึกษาพ่อเด็กก่อนตัดสินใจด้วยตัวเองไม่ได้ สุดท้ายเราชมเชยมารดาเด็กที่เป็นคนสู้ชีวิตกับทุกปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตและดูแลลูกสาวเป็นอย่างดี

สิ่งที่ได้จากประสบการณ์นี้ทำให้สามารถนำไปเป็นบทเรียนในการให้การปรึกษาแล การแก้ไข ปัญหาชีวิตเรื่องความอดทนและการต่อสู้ชีวิตการมองชุมชนในเรื่องของการเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน